O PERSONALITATE MARCANTĂ A DORNELOR: PETRU ŢARANU (26 MAI 1934 – 26 MAI 2015)

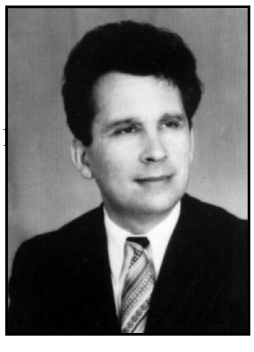
Eine hervorragende Persönlichkeit der Dornaer Region: Petru Ţaranu (26. Mai 1934 – 26. Mai 2015)

(*Zusammenfassung*)[*]

Petru Ţaranu (26. Mai 1934 – 26. Mai 2015) wird in der Erinnerung der Dornaer Bevölkerung mit seinen Taten und Schriften für immer bleiben. Er beendete das Lzyeum in Dorna Watra (Abendkurse) und dann die Fakultät für ökonomische Wissenschaften an der „Al. I. Cuza"- Universität Jassy. 1981 promovierte er mit der Doktorarbeit *Consideraţii cu privire la utilizarea forţei de muncă în ramura minieră* [Betrachtungen zur Benutzung der Arbeitskraft im Bergbauwesen]. Er war Bürgermeister der Städte Gurahumora (1972–1983) und Dorna Watra (1983–1986, 1992–1996). Gleichzeitig hatte er eine rege publizistische, literarische und wissenschaftliche Tätigkeit, indem er mit verschiedenen bekannten Zeitungen und Zeitschriften zusammenarbeitete. Den Einwohnern der Stadt Dorna Watra uberliess er eine wertvolle geistige Erbe: eine komplexe und monumentale Monographie in fünf Bänden (ersch. zwischen 1995 und 2002) mit dem Titel *Memoria Dornelor*. Dieses Werk bestätigte ihn als Historiker, Erzähler, Folkloresammler und Memoirenschreiber. Zwei Bände sind dem Folklore gewidmet, der dritte den bedeutenden Persönlichkeiten aus der Dornaer Region, ein anderer Band präsentiert die Geschichte und Entwicklung des Badeortes Dorna und der fünfte, *Repere istorice*, behandelt die Geschichte der Region und der Stadt selbst. Die Monographie ist ein Beispiel, wie man eine in mehreren Hinsichten einzigartige Gegend interdisziplinär behandelt werden kann.

Petru Ţaranu war Mitglied des Schriftstellerverbands der Republik Moldau, der Gesellschaft der Bukowiner Schriftsteller und Gründungsmitglied des Schriftsteller- und Künstlerverbands der Dornaer Region. Es wurden ihm mehrere Literaturpreise verliehen.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Petru Ţaranu, Politiker, Publizist, Historiker, Forscher, Folkloresammler, Memoirenschreiber, *Memoria Dornelor*.

[*] Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXII**, *2* (45), p. 697–701 , Rădăuţi-Bucureşti, 201

BDD-A32876 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:49 UTC)

Petru Ţaranu este un nume de care se leagă numeroase progrese în viaţa dornenilor şi o luminoasă imagine spirituală a locurilor. Printr-o coincidenţă tristă, a trecut în veşnicie la 26 mai 2015, în ziua în care împlinea 81 de ani.

Petru Ţaranu s-a născut în 1934 din părinţii Neculai şi Ioana, în satul Linişte, comuna Şaru Dornei, un loc dăruit cu frumuseţe şi atmosferă patriarhală, care oferă pace sufletească şi de care nu s-a desprins niciodată. Şi-a petrecut copilăria în acest loc mirific, a trăit, în acei ani, durerea pierderii tatălui pe front. A absolvit şcoala primară în 1948, în comuna natală şi a fost nevoit să-şi întrerupă studiile pentru a-şi ajuta familia, din postura de muncitor la Mina de mangan Dealu Rusului (rămăsese singurul bărbat din familie). Setea de cunoaştere s-a concretizat prin studiile liceale, între anii 1959 şi 1963 urmând, la învăţământ seral, cursurile Liceului din Vatra Dornei. După ce surorile mai mici şi-au făcut un rost în viaţă, a urmat cursurile Facultăţii de Ştiinţe Economice a Universităţii „Al. I. Cuza” din Iaşi, pe care a absolvit-o în 1970.

Şi-a susţinut doctoratul în anul 1981, în cadrul Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice din Bucureşti, cu teza *Consideraţii cu privire la utilizarea forţei de muncă în ramura minieră*.

În anii 1970–1971 a fost şef al Compartimentului de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii, la Întreprinderea Minieră Suceava.

Între anii 1972 şi 1983 a fost primar al oraşului Gura Humorului. Om al iniţiativei şi al faptei, primarul Petru Ţaranu a cercetat potenţialul balneo-turistic al zonei Humor, a înfiinţat Parcul Dendrologic „Lunca Moldovei”, a cooperat cu Inspecţia Geologică de Stat Bucureşti în descoperirea unui zăcământ de apă termală la Gura Humorului. Ca gazdă a unor importante personalităţi internaţionale aflate în vizită la Mănăstirea Voroneţ şi împrejurimi – împăratul Iranului, şahinşahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr şi împărăteasa Farah, regele Baudouin al Belgiei, regina Juliana a Olandei, preşedintele Franţei Jacques Chirac ş. a.), – a evidenţiat potenţialul turistic al zonei. Humorenii îşi amintesc cu respect de buna gospodărire a oraşului în acea perioadă.

La 25 noiembrie 1983, Petru Ţăranu a devenit primar al oraşului Vatra Dornei, într-un prim mandat până în 1986, postură ce i-a permis să contribuie din plin la revigorarea vieţii economice şi spirituale a oraşului şi a zonei natale. De activitatea primarului Petru Ţaranu se leagă numeroase fapte de progres, care au schimbat înfăţişarea oraşului. Spre ilustrare, amintim câteva dintre acestea: restaurarea, după planurile originale de la sfârşitul secolului al XIX-lea, a Sălii de Festivităţi a Primăriei (edificiu ridicat în anul 1897, în timpul vredniculuiînaintaş Vasile Deac), cunoscută drept Sala Oglinzilor, restaurarea Monumentului Eroilor din parcul Primăriei, reamenajarea Cimitirului Eroilor din pădurea Miriştii, îndiguirea râului Dorna în staţiune, renovarea clădirii Cazinoului Balnear şi a Palatului Naţional Român (azi sediul Bibliotecii Municipale „G. T. Kirileanu”),

BDD-A32876 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:49 UTC)

construirea unei staţii de epurare a apelor uzate, inaugurarea unei pârtii de schi pe Dealu Negru (cu sprijinul său, sporturile de iarnă au cunoscut o puternică dezvoltare, oraşul fiind numit „Capitala sportului alb"), amenajarea peronului Gării Vatra Dornei Băi, lărgirea podului peste râul Dorna, sistematizarea şi modernizarea unui număr de străzi, modernizarea stadionului. Prin grija sa, au primit haină exterioară nouă clădiri importante, precum Casa Vladimir, Palatul Telefoanelor, Policlinica Orăşenească, Poşta.

Conştient de rolul culturii în viaţa unei comunităţi, el însuşi un distins om de cultură, s-a remarcat prin realizări şi în acest domeniu. A iniţiat şi înfiinţat Muzeul Etnografic (în clădirea Primăriei), a sprijinit activitatea formaţiilor artistice din cadrul Casei de Cultură şi a Clubului Copiilor şi Elevilor (fostă Casă a Pionierilor) care s-au remarcat prin obţinerea de locuri I la concursuri şi festivaluri naţionale, dar şi internaţionale. A înfiinţat Salonul Oamenilor de Seamă Dorneni şi Fondul documentar din cadrul Bibliotecii orăşeneşti. Oraşul a fost vizitat, în această perioadă, de delegaţii străine, de un grup de scriitori conduşi de preşedintele Uniunii Scriitorilor din România, de cosmonautul Dumitru Prunariu ş.a.

Datorită realizărilor şi calităţilor sale umane, dornenii l-au reales în funcţia de primar în mandatul 1992–1996. Iniţiativele sale din această perioadă, mai dificilă, din multe puncte de vedere, s-au concretizat în noi reuşite, precum reamenajarea Sălii Oglinzilor, o altă renovare a clădirii bibliotecii, îmbunătăţiri aduse aspectului Cimitirului Eroilor, asfaltarea zonei centrale a oraşului şi reabilitarea a peste 10 străzi.

În anul 1994, Petru Țaranu a iniţiat şi organizat, în condiţii deosebite (cu participarea Î.P.S. Bartolomeu Anania), *Centenarul Ion Luca*, prilej cu care a fost amenajată o Sală memorială la Biblioteca Municipală, cu sprijinul cercetătorului Nicolae Cârlan.

Pentru activitatea sa meritorie, Petru Țaranu a fost distins cu diverse ordine şi medalii: Ordinul „Muncii" (1968), Ordinul „Steaua României" (1974), Medalia „Muncii" (1959), Medalia „Tudor Vladimirescu" (1979).

Activitatea edilului Petru Țaranu a fost dublată, cu aceeaşi fervoare, de o activitate publicistică, de cercetare ştiinţifică şi literară.

A debutat publicistic în anul 1959, în ziarul „Zori noi" din Suceava. Toate demersurile sale s-au axat pe popularizarea zonei natale, a frumuseţii naturale şi a spiritualităţii acesteia.

În anul 1989 a colaborat la editarea unui album Vatra Dornei. A cercetat şi a publicat studii ştiinţifice privind resursele umane în domeniul mineritului, dar şi lucrări din domeniul toponimiei, antroponimiei, istoriei şi civilizaţiei autohtone. Este autorul a circa 50 de studii cu profil literar, publicate în reviste de prestigiu, precum: „Cronica" şi „Neamul românesc" (Iaşi), „Tribuna" (Cluj), „Astra" (Braşov), „Almanah turistic" (Bucureşti), „Ateneu" (Bacău), în „Limba română", „Caiete de cultură", „Glasul naţiunii", „Viaţa satului", „Moldova suverană", „Literatură şi artă" (Chişinău) şi în ziarul dornean „Sentinela".

BDD-A32876 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:49 UTC)

Activitatea ştiinţifică şi literară a generat elogioase referinţe critice semnate de Aurel Leon, Mihai Stoian, Valentin Hossu-Longin, George Bălăiţă, Areta Şandru, Mircea Motrici, Doina Cernica, Cornelia-Maria Savu, Nicolae Cârlan, Leo Butnaru, Alexandru Bantoş, Adrian-Dinu Rachieru şi mulţi alţii, publicate în revistele în care a semnat Petru Ţaranu, dar şi în „Luceafărul", „România pitorească", „Glasul Bucovinei", „Zori noi" („Crai nou").

Un portret cald şi elogios îi realizează academicianul Mihai Cimpoi în volumul *Oameni de seamă*, ediţia a II-a, Editura Ţara Fagilor, 1998, p. 414–416, volum ce face parte din ampla monografie dedicată de Petru Ţaranu, Ţării Dornelor. Personalitatea lui Petru Ţaranu este conturată obiectiv şi sintetic în *Enciclopedia Bucovinei*, vol. II, Iaşi, Princeps Edit, 2004, p. 529–530, autor Emil Satco şi, mai detaliat, în *Şcoala Şaru Dornei – Repere istorice*, Suceava, Tipografia ROF S.A., 2003, p. 184–191, autori Nichita Adăniloaie şi Petru Ţaranu.

Distinsul istoric prof. univ. dr. Mihai Iacobescu semnează prefeţele la patru dintre cele cinci volume ale monumentalei monografii intitulată *Memoria Dornelor*, lucrare care-l impune pe Petru Ţaranu ca istoric, cronicar, culegător de folclor, memorialist, care „ar vrea să exploreze şi să ilustreze toate strădaniile din zona sa natală, spre a lăsa copiilor şi nepoţilor drept testament, o veritabilă enciclopedie a Ţării Dornelor" (Mihai Iacobescu, *Cuvânt-înainte* la vol. IV, 2000). Primul volum, o antologie-document de folclor, a apărut la Tipografia Centrală din Chişinău, în 1995, având girul academicianului Mihai Cimpoi. Acest volum cuprinde texte care ilustrează ciclurile vieţii: naşterea, căsătoria, moartea şi o multitudine de texte de referinţă pentru alte specii şi subspecii ale genurilor folclorice, care validează geniul creator al oamenilor locului.

Volumul *Oameni de seamă* cuprinde peste o sută de medalioane, fotografii, texte închinate unor personalităţi din zona dornelor, care au activat şi mai activează încă în diverse domenii de activitate. O foarte bine documentată istorie a staţiunii balneoclimaterice Vatra Dornei, a începuturilor şi a devenirii sale în timp, determinantă pentru însăşi istoria localităţii face obiectul volumului al III-lea al monografiei, apărut la Editura Biblioteca Bucovinei, în 1999. Cu volumul al IV-lea, Petru Ţaranu se întoarce la folclor, adăugând *Noi date şi precizări cu privire la unele practici comunitare din aria teritorială a Dornelor* şi *Dansuri de societate, romanţe, textieri şi compozitori*, după cum autorul a structurat materialul cules. Prin aceste culegeri se aduce un omagiu interpreţilor de muzică populară din zonă, membrilor ansamblurilor şi formaţiilor artistice care s-au dovedit vrednici păstrători de valori spirituale. Volumul al V-lea, *Repere istorice*, apărut tot la Suceava, în Editura Biblioteca Bucovinei, în 2002, completează atestările documentare despre acest ţinut cu surse memoriale păstrate pe cale orală sau selectate din cronici considerate de mai puţină importanţă: condici parohiale sau şcolare, cărţi ale primarilor, arhive personale. Se realizează, astfel, o imagine mult mai nuanţată a ţinutului Dornelor, se elucidează aspecte privitoare la evoluţia aşezărilor dornene, începând cu secolul al XVIII-lea.

BDD-A32876 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:49 UTC)

În integralitatea sa, *Memoria Dornelor* e o zestre spirituală pe care autorul o lasă urmaşilor, un model de abordare şi tratare interdisciplinară a unei zone unice din multe puncte de vedere.

Activitatea ştiinţifică şi literară a distinsului nostru concitadin i-a adus recunoaşteri pe măsură. A fost cooptat în Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova (1995), în Societatea Scriitorilor Bucovineni (1998), în Asociaţia Cultul Eroilor, a fost membru fondator al Asociaţiei Scriitorilor şi Artiştilor din Ţara Dornelor (2001), a primit premii din partea Fundaţiei Culturale a Bucovinei şi a Societăţii Scriitorilor Bucovineni.

Lucrările sale monografice, bază solidă pentru scrierile ulterioare despre zonă, precum şi exemplul său de muncă şi de dăruire pentru comunitate, pentru salvarea de la uitare a valorilor de patrimoniu naţional îl vor păstra mereu, credem noi, în conştiinţa dornenilor.

Paraschiva Abutnăriţei

BDD-A32876 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:49 UTC)